

VIII. zasadnutie Národnej platformy Dohovoru primátorov

8.10.2014 od 9:30 do 17:30

Zasadacia sieň mestského zastupiteľstva

Mestský úrad, Banská Bystrica

Stratégia a Akčný plán Národnej platformy Dohovoru primátorov pre obdobie 2014 – 2020 s výhľadom do roku 2030

A. Hlavné ciele, možnosti podpory a forma realizácie na miestnej a regionálnej úrovni

Dohovor primátorov a starostov EÚ – Program realizácie cieľov 3x20 do roku 2020

- zníženie o 20% emisií skleníkových plynov, prachových častíc a najmä CO₂
- zvýšenie o 20% energetickej efektívnosti
- zvýšenie o 20% využitia OZE
- v synergii s realizáciou mitigačných a adaptačných opatrení na zmenu klímy

Dohovor primátorov a Národná platforma

- Mestá sú rozhodujúcimi aktérmi pre naplnenie cieľov EÚ v oblasti energetiky a klimatického balíčka na národnej a celoeurópskej úrovni
- Úspešná realizácia cieľov „Dohovoru“ do značnej miery závisí na jednotlivých a spoločných koordinovaných úsilíach signatárov i všetkých zainteresovaných strán
- Preto je potrebné zachovať priestor pre viacúrovňový dialóg a identifikáciu a presadzovanie spoločných cieľov a rozhodnutí – Národnú platformu inšpirovanú projektom NET-CoM
- Národná platforma vytvára priestor pre prezentáciu a uplatnenie skúseností a know-how, pomáha zapájať nové mestá a mestské regióny do CITENERGO a najmä do Dohovoru primátorov

Národná platforma spája

- miestnu samosprávu – realizátora cieľov Dohovoru – mestá a mestské regióny – členov CITENERGO, signatárov Dohovoru a členov Únie miest Slovenska
- podporovateľov – zástupcov regionálnej samosprávy, štátnej správy a ďalšie subjekty verejného, tretieho i podnikateľského sektora a odbornej verejnosti
- a vytvára priestor pre prípravu a realizáciu stratégie „Zelenej ekonomiky“ na národnej úrovni ako základného predpokladu realizácie cieľov Direktívy EK o energetickej efektívnosti

Programové obdobie 2014-2020 (2023) – Nové výzvy

Pokračovanie Národnej platformy

- pre viacúrovňový dialóg na národnej úrovni
- pre pokračovanie dialógu v rámci vytvorenej siete NET-CoM
- podpora realizácie cieľov TURM a RIUS

Regionálna integrovaná územná stratégia – RIUS v rámci realizácie PD 2014-2020 – princíp tvorby zdola nahor

- RO, koordinátor a Partnerstvo pre RIUS + odborné skupiny
- Partnerstvo = VÚC, krajské mesto – funkčná mestská oblasť (TURM), okresné mestá, MNO, ÚMS, obce/mestá – malé mestské regióny a mikroregióny (LEADER a MAS)
- stratégie TURM budú podmnožinou RIUS, príprava a realizácia v synergii TURM a RIUS

Integrovaný prístup k územnému rozvoju vrátane realizácie SEAP – stratégia mestských regiónov

Stratégie RIUS a TURM sa budú implementovať viaczdrojovo IROP + ďalšie OP vo forme mestských regiónov – mestsko-vidiecke partnerstvá podľa funkčnosti, charakteru a rozvojového potenciálu z hľadiska ÚMS na základe štúdie Doc. RNDr. Vladimíra Slavíka „Zoznam mikroregiónov SR podľa počtu obyvateľov“

- **rastové póly rozvoja** – 12, resp. 15 centier nodálnych regiónov (NR) – 8 krajských miest + 7 centier NR
- **obslužné póly rozvoja** – 64 centier s počtom nad 10.000 obyv. – centrá okresov
- **ekopóly rozvoja** – 59 menších miest – mestských regiónov + mikroregióny s podielom na formovaní integrovaného územného rozvoja mestských regiónov na úrovni okresov (obslužných pól rozvoja)

BSK a hl. m. SR Bratislavu využiť nástroje flexibility +3 % a +15%, realizácia v synergii TURM a RIUS

Program energetickej a klimatickej politiky do roku 2020 s výhľadom do 2023

- Efektívne využívanie energií – permanentné znižovanie spotreby
- Hĺbková obnova verejných budov, bytového fondu s cieľom dosiahnuť maximálnu energetickú hospodárnosť budov s ohľadom na možnosti využitia OZE danej lokality
- Diverzifikácia a decentralizácia energetických zdrojov
- Efektívna výroba energií z lokálnych OZE pri rešpektovaní potravinovej bezpečnosti a biodiverzity
- Dôsledná podpora, presadzovanie a využívanie tzv. čistých OZE s minimálnym resp. pozitívnym dopadom na ŽP s vysokou efektívnosťou a trvalou udržateľnosťou
- Realizovať ciele Dohovoru 3x20 do r .2020 v synerгии s adaptačnými a mitigačnými opatreniami na zmenu klímy vrátane zelenej a modrej infraštruktúry a likvidáciou environmentálnych záťaží
- Stanoviť a aktualizovať ciele s výhľadom do roku 2030 a 2050

Hlavnou prioritou je efektívne využívanie energií – permanentné znižovanie spotreby pri zachovaní resp. zvyšovaní kvality života, služieb a životného prostredia

- Znižovaním energetickej náročnosti existujúcich objektov pre bývanie, verejnoprospešné účely, verejnú správu, výrobu a realizáciou opatrení, v interiéri aj exteriéri (zvyšovanie kvality vnútorného prostredia s pozitívnym vplyvom na produktivitu a zdravie užívateľov a postupnou transformáciou na energeticky menej náročné odvetvia, aktivity, a.i.)
- Informovanie, osveta a vzdelávanie s cieľom zvyšovania energetického povedomia odborníkov a pracovníkov VS a sociálneho konania obyvateľov všetkých vekových a sociálnych kategórií
- Využívaním nových technológií, využívajúcich energie okolitého prostredia – slnko, vzduch, voda, zem, napr. tepelných čerpadiel
- Výstavbou energeticky pasívnych objektov, resp. budov s takmer nulovou spotrebou energie
- Opatreniami v doprave, najmä preferenciou integrovanej resp. inteligentnej MHD – smart manažmentom riadenia dopravy a preferovaním nemotorovej dopravy, energeticky nízko náročnej a ŽP neatakujúcej ID – najmä elektromobility
- Efektívnym využívaním tzv. odpadových energií a podporných opatrení, napr. vertikálnej zelene
- Aktualizáciou ÚPD a efektívnym energ. manažmentom s pozitívnym vplyvom na zamestnanosť

Uplatňovanie hierarchie podporovaných OZE

- Solárna energia – slnečné kolektory, najmä fotovoltaika – na strechách a slnečných štítových stenách obytných, administratívnych, výrobných i obchodných objektov (nie na PPF !)
- Energia okolitého prostredia – zvyšovanie efektívnosti energetických zdrojov a ochrana ŽP
- Geotermálna energia – znižuje ohrozenia ŽP a je trvalo udržateľná
- Malé vodné horské elektrárne s tlakovým privádzačom – efektívnosť a pozitívny vplyv na ŽP s odvedením časti prietoku bez priečneho prehradenia toku a likvidácie brehových porastov, mokradí
- Biomasa, bioplyn z BRO a kalov z ČOV – možnosť kombinovanej výroby tepla a elektriny
- Komunálny odpad – alternatívny zdroj energie

Podporné opatrenia – legislatíva, financie, manažment a monitoring

- Dobudovanie legislatívneho rámca a implementácia európskych noriem podporujúcich realizáciu klimaticko-energetického balíčka, primárne realizovať transpozíciu Direktívy EK o energetickej efektívnosti
- Podporné legislatívne a technicko-organizačné opatrenia na regionálnej i miestnej úrovni
- Posilnenie vlastných príjmov územných samospráv – miestne dane, poplatok za miestny rozvoj
- Aktívna spolupráca členov Národnej platformy pri monitorovaní a vyhodnocovaní opatrení
- Posilnenie verejných programov podpory zvyšovania energetickej hospodárnosti budov (najmä bytové a rodinné domy, verejné budovy) v súlade s prirodzeným cyklom ich obnovy, posilnenie a zvyšovanie motivácie na dosahovanie vyššej energetickej efektívnosti pri a po obnove

Integrácia SEAP v rámci RIUS a TURM (spracovanie a realizácia SEAP) IROP a ďalšie fin. zdroje

- Európske štrukturálne a investičné fondy 2014-2020 – IROP + ďalšie OP pri znižovaní administratívnej záťaže a zvyšovaní transparentnosti pri ich posudzovaní, schvaľovaní a realizácii
- Programy cezhraničnej, medziregionálnej spolupráce a programy INTERREG VC, INTERACT, ESPON 21, URBACT III a programy nadnárodnej spolupráce Stredná Európa a ETC Dunaj
- Ďalšie podporné programy HORIZONT 2020, INTELIGENT ENERGY a LIFE
- Programy ELENA-EIB, ELENA-KfW, EEEF, JESSICA, MunSEFF
- Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus
- Švajčiarsky finančný mechanizmus
- Podporné programy UNDP
- Národné zdroje – štátny rozpočet
  - Environmentálny fond
  - Program ÚV SR pre malé zdroje znečistenia ovzdušia
- Inovatívne finančné nástroje
  - Spoločné verejné obstarávanie
  - EPC metóda (Energy Performance Contracting)
  - PPP a podpora súkromných iniciatív
  - Investičné fondy s využitím prostriedkov EŠIF

Kontinuita Národnej platformy Dohovoru

- Priebežne využívať granty z európskych programov a iniciatív pre pokračovanie NP DP
- Získanie podpory EK (IEE) Horizont 2020 na udržanie Národnej platformy a siete NET-CoM
- Rozšírenie dialógu a výmeny skúseností v rámci Energy-Cities, Climate Alliance a Smart Cities
- Proaktívny prístup pri realizácii programu 3x20 do roku 2020 a adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy na úrovni miest – mestských regiónov v rámci partnerstva medzi mestom a vidiekom – iniciatíva zdola s podporou štruktúr EÚ v rámci SR, V4 + AT
- Aktívna spolupráca územných samospráv s podporovateľmi Dohovoru primátorov – so súkromným i tretím sektorom, odbornou sférou a ústrednými orgánmi a ich agentúrami
- Realizácia ďalších opatrení – v oblasti zvyšovania sociálneho konania obyvateľov, živnostníkov i pracovníkov verejnej správy prostredníctvom vzdelávania odborných školení a širokej informačnej a osvetovej kampane v spolupráci so št. správou, odbornou sférou, tretím a súkromným sektorom

B. Rozpis úloh a aktivít cieľovej skupiny a podporovateľov NP DP

Rozpis úloh a aktivít cieľovej skupiny realizátorov programu – jadro Národnej platformy tvoria:

- **CITENERGO** je iniciátorom, zakladateľom a trvalým koordinátorom Národnej platformy. Sprostredkuje vzájomnú komunikáciu, odovzdávanie informácií a šírenie pozitívnych skúseností medzi partnermi projektu a umožňuje transfer možnej aplikácie a realizácie pilotných projektov, resp. uplatňovania nových investičných mechanizmov.

CITENERGO v rámci projektu NET-CoM plní nasledovné úlohy:

Nadnárodná úroveň:

- účasť na európskych programoch a iniciatívach – website, semináre, konferencie, workshopy, webináre, transfer best practice a know-how pre súčasných i potenciálnych signatárov DP
- účasť na poradných výboroch projektových partnerov (Steering Committee)
- príprava a predkladanie priebežných národných správ a záverečnej správy

Národná úroveň:

- v spolupráci s ÚMS organizácia, koordinácia a moderovanie stretnutí NP
  - napĺňanie, koordinácia a podpora aktivít zadefinovaných v Akčnom pláne Národnej platformy, zabezpečenie Diskusného fóra a organizovanie emailovej komunikácie všetkých účastníkov NP
  - identifikácia a implementácia metód a nástrojov, mechanizmov realizácie cieľov NP
  - odborná pomoc pri príprave a realizácii akčných plánov miest a mestských regiónov súčasných i potenciálnych signatárov v spolupráci a koordinácii s ÚMS a podporovateľmi – členmi NP
- **Únia miest Slovenska** je národný podporovateľ Dohovoru primátorov a starostov
Na základe dohody s EK Únia plní záväzok podporovať prístupenie k Dohovoru a najmä plniť úlohu administratívnej základne pre CITENERGO (ktorého je zakladateľom)

Nadnárodná úroveň:

- plní úlohu hlavného sprostredkovateľa pre súčasných i budúcich členov CITENERGO a signatárov Dohovoru s Kanceláriou Dohovoru (DG ENER) a s ďalšími partnermi

Národná úroveň:

- šírenie informácií o Dohovore na národnej i regionálnej úrovni v Slovenskej republike
  - zabezpečovanie podpory pre CITENERGO a súčasných i potenciálnych signatárov Dohovoru
  - participácia na organizácii podujatí členských i spolupracujúcich miest ÚMS, CITENERGO i ďalších partnerov – členov NP s cieľom zvyšovať povedomie verejnosti v oblasti Dohovoru
  - šírenie informácií o CITENERGO, ale i ďalších podporných štruktúrach a participácia na výmene skúseností medzi členmi CITENERGO, signatármi Dohovoru i prístupujúcimi kandidátmi s cieľom rozširovať počet signatárov Dohovoru
  - v rámci Národnej platformy plniť úlohu hlavného garanta a spoluorganizátora
- **Zástupcovia miest a obcí** – cieľová realizačná skupina, súčasní i potenciálni členovia CITENERGO a signatári Dohovoru
    - sú hlavnými prijímateľmi informácií i organizačnej a finančnej podpory a zároveň
    - sú tiež realizátormi programových cieľov Dohovoru
    - podieľajú sa na vlastných pilotných modeloch i transfere skúseností

Rozpis úloh a aktivít jednotlivých podporovateľov – členov Národnej platformy

- **Ministerstvá – Managing authorities** (MH SR, MDVRR SR, MŽP SR, MPRV SR,...)

V rámci Národnej platformy ich úlohou je najmä:

- podieľať sa na formovaní národného legislatívneho rámca a implementácii noriem EÚ
- podieľať sa na formovaní národných koncepčných a strategických dokumentov na podporu cieľov Dohovoru primátorov a realizácie adaptačných opatrení na zmenu klímy
- podieľať sa na identifikácii a podpore OZE a prognóze vývoja klimatických zmien
- zabezpečovať informácie o ďalších podporných programoch a finančných mechanizmoch
- aktívne sa zúčastňovať na nových podporných programoch, nástrojoch a opatreniach
- aktívne sa podieľať na príprave, riadení a monitorovaní OP súvisiacich s cieľmi Dohovoru
- integrovať priority súvisiace s úlohami Dohovoru do nových OP v rámci PO 2014-2020

- **Národné profesijné odborné agentúra odborné agentúry, inštitúcie** (SIEA, ECB, CEVO, SAŽP)
Ide o štátne príspevkové, verejnoprospešné alebo súkromné odborné organizácie. V rámci Národnej platformy by mali plniť najmä nasledovné úlohy:
  - zhromažďovať a vyhodnocovať údaje o energetickej efektívnosti a využívaní OZE v SR
  - pripravovať podklady pre novelizáciu energetickej legislatívy
  - zastupovať Slovensko v medzinárodných energetických projektoch
  - poskytovať energetické poradenstvo pre domácnosti, podnikateľov a verejný sektor
  - zabezpečovať prevádzku monitorovacieho systému efektívnosti využívania energie
  - zabezpečovať realizáciu podporných grantových programov zameraných na energetickú efektívnosť a využívanie OZE vo verejnom sektore i v domácnostiach
  - podporovať inovácie a výskum v oblasti energetickej efektívnosti a využívanie OZE
  - podieľať sa na vzdelávaní a testovaní špecialistov v energetike
  - podieľať sa na tvorbe a aktualizácii národných koncepčných a strategických dokumentov
  - podieľať sa na odbornej podpore pre členov CITENERGO a súčasných i potenciálnych signatárov
- **Regionálne podporné štruktúry – koordinátori** (VÚC, RZMO,...)
Predstavujú rôznorodé organizačné štruktúry, napr. môže ísť o samosprávne kraje, regionálne združenia miest a obcí, špecifické záujmové združenia samosprávy, regionálne energetické klastre. V rámci Národnej platformy plnia najmä úlohy:
  - napomáhajú pri realizácii cieľov Dohovoru, mestám – mestským regiónom v rámci ich štruktúry
  - koordinujú realizáciu konkrétnych cieľov, prípadne vytvárajú vlastnú štruktúru ďalších miestnych a regionálnych podporovateľov
  - sprostredkujú transfer informácií pre cieľovú realizačnú skupinu i obyvateľov
  - napomáhajú pri identifikácii a podieľajú sa na združovaní podporných finančných zdrojov
- **Miestne a regionálne energetické agentúry a agentúry regionálneho rozvoja** (Waste4energy, EA Nitra, Bionergy,...)
V rámci Národnej platformy plnia najmä úlohy:
  - transfer a poskytovanie odborného poradenstva v oblastiach efektívnej energie, uplatňovania lokálnych OZE a adaptačných opatreniach na zmenu klímy pre okolité mestá a obce
  - školenia pre manažérov a odborníkov miestnej samosprávy
  - podporu pri príprave koncepčných strategických dokumentov, akčných plánov i realizáciách
- **Finančné inštitúcie – banky, poisťovne, nadácie, fondy, donori** (Ekopolis, Nadačný fond Živá energia s ZSE Energia, PSS a.s.,...)
Ide o širokú škálu verejných, verejnoprospešných, súkromných i neziskových – mimovládnych inštitúcií, resp. subjektov. V rámci Národnej platformy najmä:
  - napomáhajú prostredníctvom bankových produktov, špecifických podporných fondov, grantov a finančných a iných podporných mechanizmov realizovať hlavné ciele Dohovoru
- **Mimovládne organizácie – regionálni lídri** (STUŽ, REC, CEPA, CEPTA,...)
Predstavujú základný iniciačný, odborný, poradenský, organizačno-technický potenciál, resp. zdroj pre realizáciu hlavných cieľov Dohovoru vo svojej lokalite, resp. regióne alebo špecifickom združení miest a obcí. V rámci Národnej platformy plnia najmä úlohy:
  - získavajú informácie, prípadne i zdroje pre propagáciu, prípravu i realizáciu cieľov Dohovoru
  - hrajú nezastupiteľnú úlohu, najmä v regiónoch a lokalitách, prevažne rurálneho charakteru
  - zároveň sú tvorcami, resp. spolutvorcami mnohých inovatívnych prístupov a pilotných projektov, ktoré rešpektujú špecifický charakter lokality a dokážu maximálne efektívne a pritom šetrne vo vzťahu k ŽP využívať lokálne OZE
  - efektívne sa podieľajú na formovaní pozitívneho povedomia a sociálneho konania obyvateľov
- **Súkromný sektor** (Sun4Energy, s.r.o., En-Efekt, s.r.o., ZSPS, Actoris, SKGBC,...)
Predstavuje pestrú paletu malých i veľkých firiem, pôsobiacich v oblasti efektívnej energie a OZE, resp. v oblasti adaptačných opatrení na zmenu klímy. V rámci NP plní najmä úlohy:
  - súkromný sektor ponúka a realizuje širokú škálu služieb, projektov v celej štruktúre realizácií cieľov Dohovoru, ponúka poradenské služby, prípravu a tvorbu projektových dokumentácií, grantových projektov prakticky vo všetkých oblastiach možných opatrení a realizácií
  - v rámci Národnej platformy môže predstavovať aj špecifický zdroj inovatívnych riešení, napr. ponuka EPC formu financovania realizácie konkrétnych projektov
- **Odbory – profesijné asociácie** (ASENEM, SK-BIOM, SKA, ZUUPS, SZSI / COS,...)
V rámci Národnej platformy predstavujú širokospektrálny zdroj kvalifikovaných ľudských zdrojov, ktoré sú mnohokrát nositeľmi nových riešení, resp. veľmi cenným zdrojom aktuálnych informácií.
  - predstavujú odborný ľudský potenciál, primárne z energetickej oblasti a využívania OZE
  - ďalej predstavujú rovnako kvalitný odborný ľudský potenciál zo širokej škály ďalších opatrení v rámci týchto cieľov – v stavebníctve, doprave, životnom prostredí, uplatnení modrej a zelenej infraštruktúry, ale aj v oblasti územného rozvoja, krajinytvorby, územného plánovania a.i.
- **Výskumné centrá, vysoké školy, univerzity** (SHMÚ, STÚ, TU KE, GÚ SAV,...)
V rámci Národnej platformy predstavujú:
  - základný inovatívny a kreatívny potenciál vo všetkých oblastiach i fázach realizácie cieľov DP
  - špičkovú odbornú pomoc pre cieľovú skupinu

C. Priority Únie miest Slovenska – Programové obdobie 2014 – 2020 (2023)

➤ Integrovaný regionálny operačný program – IROP

Pre územnú samosprávu je najdôležitejší prvý uvedený program – *Integrovaný regionálny operačný program – IROP*. Prostriedky jednotlivých operačných programov, vrátane IROP, by mali byť využívané formou *integrovanej teritoriálnej investície (ITI)*, ktoré by umožňovali nastaviť „Integrovanú stratégiu mesta a jeho prirodzeného regiónu“ vrátane Akčného plánu energetickej efektívnosti a opatrení na zmenu klímy.

➤ Integrované územné stratégie RIUS a TURM

Do integrovaného mechanizmu čerpania vstupuje časť partnerskej dohody o integrovanom prístupe k územnému rozvoju, ktorá požaduje, aby sa spracovali tzv. „*integrované územné stratégie*“ na úrovni krajov – *RIUS*, do ktorých by mali vstúpiť všetci relevantní aktéri. Slovenská republika musí rešpektovať i tú časť nariadenia EK, ktorá hovorí o vyčlenení min 5% pre potreby „*trvalo udržateľného rozvoja miest*“ – *TURM*, o ktorých mestá rozhodnú sami. Vláda nasmerovala túto procedúru na krajské mestá. Vzhľadom na skutočnosť, že nebola akceptovaná naša požiadavka rozšíriť *TURM* na ďalšie „*Rastové póly rozvoja*“ – centrá nodálnych regiónov, žiadame ich špecifickú úlohu zohľadniť v rámci *RIUS* na území 6 samosprávnych krajov (s výnimkou BSK a TSK). Štruktúru *RIUS* by malo tvoriť prepojenie funkčných regiónov krajských miest – *TURM* a klastra okresných mestských regiónov so zvýraznením ďalších centier nodálnych regiónov s tým, že integrované územné stratégie okresných mestských regiónov sa tiež tvoria zdola nahor na úrovni ekopólov rozvoja vrátane systémovej integrácie Akčných plánov udržateľného energetického rozvoja – *SEAP*.

➤ Stratégia presadzovania priorít ÚMS

Únia miest presadzuje alokáciu zdrojov v rámci *RIUS* a *TURM* v troch úrovniach v rámci mestsko-vidieckych partnerstiev podľa funkčnosti, charakteru, veľkosti a rozvojového potenciálu v súlade s nástrojom *RFSC*. Východisko nášho stanoviska predstavuje overená štúdia Doc. RNDr. Vladimíra Slavíka a kol. „*Zoznam mikroregiónov SR podľa počtu obyvateľov*“. Rastové póly rozvoja – 12, resp. 15 centier nodálnych regiónov (NR) – 8 krajských miest + 7 centier NR; obslužné póly rozvoja – 64 centier s počtom nad 10.000 obyv. – centrá okresov; ekopóly rozvoja – 59 menších miest – mestských regiónov + mikroregióny s podielom na formovaní integrovaného územného rozvoja mestských regiónov na úrovni okresov (obslužných pól rozvoja). Všetky mestá, resp. mestské regióny by mali do svojich integrovaných územných stratégií systémove zapracovať *SEAP-y*.

➤ Opora v dokumentoch orgánov EÚ

Pri našich požiadavkách sa zároveň opierame o „*Stanovisko Výboru regiónov zo dňa 8.11.2013 – Partnerstvo medzi mestom a vidiekom správa*“, odporúčania v rámci východiskového pozičného dokumentu EK, o nový „*Kódex – záväzné nariadenie EK zo 7.1.2014*“, ale i o ďalšie dokumenty, ako je „*Správa EP 209/2231/INI*“, *Správa Európskej únie „Mestá zajtrajška – Výzvy, vízie, pokrok*“, ktorú inicioval Johannes Hahn, európsky komisár pre regionálnu politiku, „*Stratégia EÚ 2020*“, ďalej o dokumenty „*Odporúčania Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj – OECD* – „*O partnerstve medzi mestom a vidiekom*“, „*Spolupráca miest presahujúca administratívne hranice – údaje založené na skúsenosti*“, „*Partnerstvo medzi mestom a vidiekom pre integrovaný územný rozvoj*“, najnovšie „*Aténska deklarácia*“.

➤ Aktuálna úprava – úlohy jednotlivých skupín miest – mestských regiónov – v rámci RIUS vzhľadom na skutočnosť, že to TURM boli zaradené len krajské mestá

Realizovať stratégiu TURM a RIUS vrátane integrácie SEAP (inkluzíve BSK) metódou zdola nahor:

- *štruktúru RIUS* by malo tvoriť systémové prepojenie funkčných regiónov krajských miest zaradených do *TURM* a klastra okresných mestských regiónov so zvýraznením ďalších rastových pól rozvoja – centier nodálnych regiónov v rámci jednotlivých krajov
- *metodiku spracovania RIUS a aj TURM* požadujeme zjednodušiť, nekopírovať obsah a rozsah *PHSR* a sústrediť sa na návrhovú časť vychádzajúcu z existujúcich integračných a strategických dokumentov (*PHSR, UPD, SRR, SCR,...*) a identifikovaného endogénneho potenciálu rozvoja vrátane *SEAP*
- *Partnerstvo* v súlade s čl. 5, *Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady predstavuje regionálnu platformu územnej spolupráce sociálno-ekonomických partnerov pri príprave, spracovaní, realizácii, monitorovaní a hodnotení RIUS vrátane aktívneho pôsobenia členov Národnej platformy DP*

- *v Partnerstve musia byť zastúpené: orgány regionálnej samosprávy, mesto zapojené do TURM, všetky okresné mestá – centrá mestských regiónov so zvýraznením pozície ďalších rastových pólov rozvoja – centier nodálnych regiónov, ÚMS, miestne iniciatívy, regionálne združenia miest a obcí, mikroregióny a ďalší socioekonomickí partneri, podnikateľský sektor, tretí sektor, špecifické záujmové združenia a excelentné centrá vzdelávania, výskumu, vývoja a inovácií a i. – členovia Národnej platformy DP*
- *Rada Partnerstva predstavuje zoskupenie kľúčových sociálno-ekonomických partnerov na úrovni konkrétneho kraja s cieľom spoločne prijímať rozhodnutia vo vzťahu k RIUS*
- *Radu Partnerstva tvoria povinné a ďalšie subjekty. Povinnými subjektmi sú koordináčny orgán pre RIUS, samosprávny kraj, mesto zaradené do TURM, všetky okresné mestá – centrá mestských regiónov (obslužné póly rozvoja), vrátane ďalšieho rastového póla rozvoja (centrum nodálneho regiónu – subregiónu), ÚMS, regionálne združenia miest a obcí, vecne príslušné orgány štátnej správy na úrovni kraja, miestne akčné skupiny, zastúpenie akademickej obce, regionálne, resp. miestne rozvojové alebo energetické agentúry – prípadne centrá mimovládneho neziskového sektora, zamestnávateľských zväzov. Nepovinnými členmi Rady Partnerstva sú ďalšie relevantné subjekty vo vzťahu k zameraniu RIUS vrátane ďalších členov Národnej platformy z radu podporovateľov.*

➤ **Stratégia financovania v rámci horizontálneho integrovaného prístupu k územnému rozvoju s akcentom na hlavné ciele Dohovoru 3x20 do r. 2020 a adaptáciu na zmenu klímy zo zdrojov EŠIF 2014-2020 a programov EÚS 2014-2020 i ďalších podporných programov a iniciatív EK**

ÚMS požaduje:

- pre obce a mestá pri schvaľovaní IROP a sektorových operačných programov percentuálny podiel na úrovni min 35-40% z celkovej alokácie pre SR na r. 2014-2020, s výnimkou veľkej infraštruktúry
- zabezpečenie financovania potrieb BSK, vrátane hl. m. SR Bratislavy prostredníctvom využitia nástrojov flexibility do výšky 3% a 15% obsiahnutého návrhu nariadení EK
- financovať jednotlivé obce a prirodzené vidiecke mikroregióny, nadväzujúce na mestské funkčné regióny, najmä z CLLD a z PRV, kde sú vyššie alokácie – mestá takúto možnosť nemajú
- zvýhodnenie projektov prispievajúcich k TURM a RIUS vo všetkých investičných prioritách ďalších operačných programov v súlade so znením Partnerskej dohody SR a EK na r. 2014-2020. Hlavným cieľom je formovanie IROP, ale aktívne sa podieľame na formovaní a pripomienkovaní OP KŽP, OP II, OP EVS, OP VaI a OP LZ z hľadiska možného uplatnenia v rámci integrovaných územných investícií na úrovni miest, mestských regiónov všetkých úrovní vrátane nodálnych regiónov a realizácie TURM a RIUS vrátane systémovej integrácie SEAP-ov.
- max. využitie programov EÚS 2014-2020 + ŠFM, EHP a NFM – cezhraničnej, medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce a podporných programov EK Horizont 2020 i IEE, Life,...

➤ **Etapy realizácie jednotlivých cieľov Národnej platformy Dohovoru do roku 2020 až 2030**

- **2014-2015** Maximálne možné využitie investičných priorit, tematických cieľov NSRR 2007-2013 N+2 – 2015 vo väzbe na hlavné zámery Dohovoru primátorov a opatrení na zmenu klímy z operačných programov doznievajúceho programového obdobia.
- **2014-2016** Intenzívna propagácia Dohovoru, maximálne rozšírenie členstva CITENERGO a počtu signatárov Dohovoru, podpora prípravy SEAP miest a mestských regiónov, prístupujúcich k DP.
- **2015-2020** Priebežná aktualizácia konkrétnych tematických cieľov a investičných priorit v rámci jednotlivých SEAP-ov ako súčasť integrovaných územných stratégií na úrovni všetkých mestských regiónov a začlenených do jednotlivých TURM a RIUS.
- **2014-2020** Presadzovanie úpravy a aktualizácie legislatívneho a hospodársko-sociálneho rámca na európskej a národnej úrovni, umožňujúceho efektívnu realizáciu cieľov Stratégie a Akčného plánu NP DP 2014-2020 (2023), vrátane aktualizácie výhľadu do roku 2030.

Pripravil a spracoval Marián Minarovič, generálny sekretár ÚMS a vedúci manažér CITENERGO na základe pripomienkového konania a redakcie členov Koordináčného výboru pred VIII. zasadnutím Národnej platformy Dohovoru primátorov a starostov EÚ.

V Bratislave 30.9.2014